

บทที่ 4

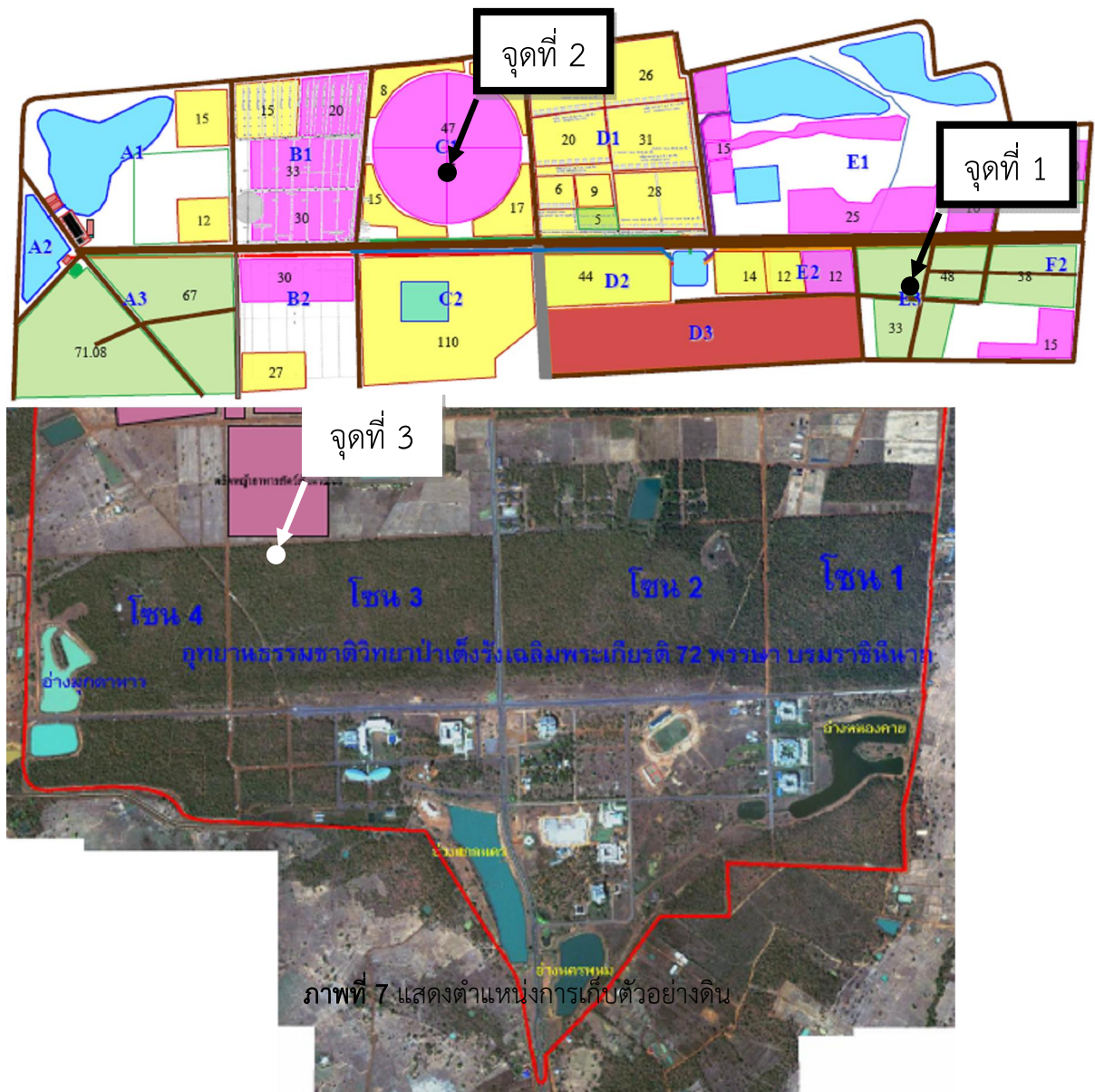
ผลการทดลองและวิจารณ์ผล

จากการดำเนินงาน ผู้วิจัยได้ทำการเก็บตัวอย่างดินจากพื้นที่ฟาร์มของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร โดยกำหนดตำแหน่งสำหรับเก็บตัวอย่าง ดังนี้

จุดที่ 1 บริเวณปลูกพืชผักหรือพืชสวน จัดอยู่ในเขตอุทยานเกษตร 50 พรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในโซน E3

จุดที่ 2 บริเวณปลูกพืชไร่ จัดอยู่ในเขตอุทยานเกษตร 50 พรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในโซน C1

จุดที่ 3 บริเวณป่าเต็งรัง จัดอยู่ในเขตอุทยานธรรมชาติวิทยาป่าเต็งรังเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา บรมราชินีนาถ ในโซนที่ 3

จากการทดลองทำการเก็บตัวอย่างดินที่ระดับความลึกของดิน 4 ระดับ คือ 0 – 10 เซนติเมตร 10 – 20 เซนติเมตร 20 – 30 เซนติเมตร และ 30 – 40 เซนติเมตร และเก็บข้อมูลในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ เดือนมิถุนายน เดือนกรกฎาคม เดือนสิงหาคม และเดือนกันยายน ปี พ.ศ. 2556 แล้วส่งตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ ลักษณะทางกายภาพและทางเคมีของดิน ซึ่งสมบัติที่ทำการวิเคราะห์ ได้แก่ วัดค่าพีเอช (pH) โดยใช้เครื่อง pH meter ยี่ห้อ Eutech รุ่น pH510 วัดค่าการนำไฟฟ้าของดิน (Electrical conductivity; EC) โดยใช้เครื่อง EC meter ยี่ห้อ Mettler รุ่น Sevencompact หาค่าปริมาณอินทรีย์วัตถุรวมในดิน (Organic matter; OM) โดยใช้วิธีสันดาบ

เปียก (Wet oxidation) หาค่าความชื้นของดิน (Soil moisture) และค่าความหนาแน่นรวมของดิน (Soil density) โดยการอบแห้ง แล้วคำนวณหาค่าความชื้นและความหนาแน่นของดิน และวิเคราะห์ชนิดของดิน โดยการหาเปอร์เซ็นต์ของอนุภาคขนาดดิน แล้วนำ %clay %silt %sand มาเทียบหาเนื้อดินตามมาตรฐาน USDA ได้ ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ค่าสภาพการนำไฟฟ้าและสภาพต้านทานทางไฟฟ้าของดิน

ตารางที่ 6 แสดงค่าสภาพการนำไฟฟ้าของดิน

ตำแหน่งเก็บตัวอย่าง	ระดับความลึกของดิน (cm)	สภาพการนำไฟฟ้าของดิน (dS/m) แต่ละเดือน				
		ก.พ.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
บริเวณปลูกพืชผัก หรือพืชสวน	0-10	0.25	0.26	0.27	0.27	0.26
	10-20	0.21	0.22	0.22	0.23	0.23
	20-30	0.11	0.12	0.18	0.20	0.21
	30-40	0.12	0.11	0.18	0.19	0.19
บริเวณปลูกพืชไร่	0-10	0.09	0.08	0.11	0.14	0.16
	10-20	0.06	0.05	0.10	0.12	0.14
	20-30	0.07	0.11	0.11	0.11	0.13
	30-40	0.05	0.06	0.10	0.12	0.13
บริเวณป่าเต็งรัง	0-10	0.11	0.11	0.20	0.22	0.24
	10-20	0.12	0.10	0.19	0.19	0.22
	20-30	0.08	0.11	0.14	0.19	0.19
	30-40	0.07	0.06	0.18	0.20	0.20

จากนั้นคำนวณหาค่าสภาพต้านทานไฟฟ้าของดิน จากสมการ $\rho = \frac{1}{\sigma}$ เมื่อ ρ คือ ค่าสภาพต้านทานไฟฟ้าของดิน และ σ คือ สภาพการนำไฟฟ้าของดิน

ตารางที่ 7 แสดงค่าสภาพต้านทานไฟฟ้าของดิน

ตำแหน่งเก็บตัวอย่าง	ระดับความลึกของดิน (cm)	สภาพต้านทานไฟฟ้าของดิน ($\Omega \cdot m$) แต่ละเดือน				
		ก.พ.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
บริเวณปลูกพืชผัก หรือพืชสวน	0-10	40.00	38.46	37.04	37.04	38.46
	10-20	47.62	45.45	45.45	43.48	43.48
	20-30	90.91	83.33	55.56	50.00	47.62

	30-40	83.33	90.91	55.56	52.63	52.63
บริเวณปลูกพืชไร่	0-10	111.11	125.00	90.91	71.43	62.50
	10-20	166.67	200.00	100.00	83.33	71.43
	20-30	142.86	90.91	90.91	90.91	76.92
	30-40	200.00	166.67	100.00	83.33	76.92
	30-40	200.00	166.67	100.00	83.33	76.92
บริเวณป่าเต็งรัง	0-10	90.91	90.91	50.00	45.45	41.67
	10-20	83.33	100.00	52.63	52.63	45.45
	20-30	125.00	90.91	71.43	52.63	52.63
	30-40	142.86	166.67	55.56	50.00	50.00
	30-40	142.86	166.67	55.56	50.00	50.00

2. ค่าพีเอช (pH) ของดิน

ตารางที่ 8 แสดงค่าพีเอช (pH) ของดิน

ตำแหน่งเก็บตัวอย่าง	ระดับความลึกของดิน (cm)	ค่าพีเอช (pH) ของดิน แต่ละเดือน				
		ก.พ.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
บริเวณปลูกพืชผัก หรือพืชสวน	0-10	5.93	6.00	6.12	6.15	6.00
	10-20	6.05	6.20	6.25	6.00	6.13
	20-30	4.99	4.58	5.20	6.00	5.97
	30-40	5.83	5.83	6.00	5.90	6.03
บริเวณปลูกพืชไร่	0-10	5.33	4.32	5.65	5.84	5.80
	10-20	5.20	6.11	6.30	6.00	6.00
	20-30	5.00	6.00	5.93	5.98	6.00
	30-40	4.91	3.89	5.73	5.85	5.96

ตารางที่ 8 แสดงค่าพีเอช (pH) ของดิน (ต่อ)

ตำแหน่งเก็บตัวอย่าง	ระดับความลึกของดิน (cm)	ค่าพีเอช (pH) ของดิน แต่ละเดือน				
		ก.พ.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
บริเวณป่าเต็งรัง	0-10	5.23	6.00	5.98	6.11	6.00
	10-20	5.76	6.00	6.00	6.03	5.95
	20-30	5.00	6.00	6.10	6.05	5.97
	30-40	5.26	6.25	6.00	5.95	6.03

3. ค่าอินทรีย์วัตถุรวมในดิน

ตารางที่ 9 แสดงค่าอินทรีย์วัตถุรวมในดิน

ตำแหน่งเก็บตัวอย่าง	ระดับความลึกของดิน (cm)	ค่าอินทรีย์วัตถุรวมในดิน (%) แต่ละเดือน				
		ก.พ.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
บริเวณปลูกพืชผักหรือพืชสวน	0-10	3.32	3.29	3.31	3.30	3.28
	10-20	2.65	2.41	2.40	2.43	2.50
	20-30	1.83	0.67	0.74	0.80	0.82
	30-40	1.56	0.30	0.50	0.51	0.50
บริเวณปลูกพืชไร่	0-10	2.57	2.41	2.46	2.43	2.43
	10-20	2.31	1.46	1.48	1.50	1.54
	20-30	2.00	1.26	1.32	1.36	1.38
	30-40	1.59	1.01	1.10	1.14	1.15
บริเวณป่าเต็งรัง	0-10	2.43	2.26	2.28	2.33	2.34
	10-20	1.81	2.26	2.29	2.30	2.30
	20-30	1.34	1.58	1.60	1.70	1.75
	30-40	1.24	1.34	1.42	1.45	1.45

4. ความชื้นของดิน

ตารางที่ 10 แสดงค่าความชื้นของดิน

ตำแหน่งเก็บตัวอย่าง	ระดับความลึกของดิน (cm)	ค่าความชื้นของดิน (%) แต่ละเดือน				
		ก.พ.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
บริเวณปลูกพืชผักหรือพืชสวน	0-10	17.47	23.75	27.25	28.09	34.02
	10-20	12.73	11.22	15.49	20.86	33.14
	20-30	12.68	9.92	10.29	15.87	33.12
	30-40	11.61	6.90	10.22	14.68	30.50

บริเวณปลูกพืชไร่	0-10	13.47	37.71	42.73	42.28	47.53
	10-20	10.34	36.97	35.22	37.06	42.24
	20-30	9.18	12.20	18.37	20.39	24.34
	30-40	8.91	11.04	18.83	20.33	23.95
บริเวณป่าเต็งรัง	0-10	12.33	4.40	14.33	29.93	45.55
	10-20	9.63	7.27	12.20	27.25	43.89
	20-30	9.14	7.04	12.08	24.93	43.39
	30-40	9.43	7.47	12.12	24.66	42.83

5. ความหนาแน่นรวมของดิน

ตารางที่ 11 แสดงค่าความหนาแน่นรวมของดิน

ตำแหน่งเก็บตัวอย่าง	ระดับความลึกของดิน (cm)	ค่าความหนาแน่นรวมของดิน (g/cm ³) แต่ละเดือน				
		ก.พ.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
บริเวณปลูกพืชผักหรือพืชสวน	0-10	1.57	1.44	1.47	1.23	1.19
	10-20	1.74	1.72	1.70	1.47	1.29
	20-30	1.58	1.79	1.77	1.42	1.26
	30-40	1.43	1.74	1.77	1.45	1.28

ตารางที่ 11 แสดงค่าความหนาแน่นรวมของดิน (ต่อ)

ตำแหน่งเก็บตัวอย่าง	ระดับความลึกของดิน (cm)	ค่าความหนาแน่นรวมของดิน (g/cm ³) แต่ละเดือน				
		ก.พ.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
บริเวณปลูกพืชไร่	0-10	1.64	1.01	0.98	0.96	0.91
	10-20	1.58	1.26	1.15	1.09	1.00
	20-30	1.69	1.40	1.31	1.49	1.32
	30-40	1.71	1.69	1.42	1.45	1.38
บริเวณป่าเต็งรัง	0-10	1.60	1.46	1.46	1.28	1.05
	10-20	1.73	1.38	1.41	1.28	1.08
	20-30	1.78	1.55	1.52	1.30	1.10

	30-40	1.80	1.63	1.51	1.29	1.09

6. ลักษณะเนื้อดิน

ตารางที่ 12 แสดงลักษณะเนื้อดิน เดือนกุมภาพันธ์ 2556

ตำแหน่งเก็บตัวอย่าง	ระดับความลึก ของดิน (cm)	ลักษณะเนื้อดิน เดือนกุมภาพันธ์			
		%Sand	%silt	%Clay	ลักษณะเนื้อดิน
บริเวณปลูกพืชผัก หรือพืชสวน	0-10	1.57	1.44	1.47	ดินร่วนเหนียวปนทราย
	10-20	1.74	1.72	1.70	ดินร่วนเหนียวปนทราย
	20-30	1.58	1.79	1.77	ดินร่วน
	30-40	1.43	1.74	1.77	ดินร่วนปนเหนียว
บริเวณปลูกพืชไร่	0-10	1.64	1.01	0.98	ดินร่วนเหนียวปนทราย
	10-20	1.58	1.26	1.15	ดินร่วน
	20-30	1.69	1.40	1.31	ดินร่วน
	30-40	1.71	1.69	1.42	ดินร่วน
บริเวณป่าเต็งรัง	0-10	1.60	1.46	1.46	ดินร่วนเหนียวปนทราย
	10-20	1.73	1.38	1.41	ดินร่วนเหนียวปนทราย
	20-30	1.78	1.55	1.52	ดินร่วน
	30-40	1.80	1.63	1.51	ดินร่วน

ตารางที่ 13 แสดงลักษณะเนื้อดิน เดือนมิถุนายน 2556

ตำแหน่งเก็บตัวอย่าง	ระดับความลึก ของดิน (cm)	ลักษณะเนื้อดิน เดือนมิถุนายน			
		%Sand	%silt	%Clay	ลักษณะเนื้อดิน
บริเวณปลูกพืชผัก หรือพืชสวน	0-10	55.40	22.00	22.60	ดินร่วนเหนียวปนทราย
	10-20	51.40	26.00	22.60	ดินร่วนเหนียวปนทราย
	20-30	37.40	28.00	34.60	ดินร่วนปนเหนียว
	30-40	29.40	28.00	42.60	ดินร่วนปนเหนียว
บริเวณปลูกพืชไร่	0-10	41.40	30.00	28.60	ดินร่วนปนเหนียว
	10-20	37.40	26.00	36.60	ดินร่วน
	20-30	29.40	32.00	38.60	ดินร่วนปนเหนียว

	30-40	33.40	18.00	48.60	ดินร่วน
บริเวณป่าเต็งรัง	0-10	43.40	28.00	28.60	ดินร่วนปนเหนียว
	10-20	41.40	30.00	28.60	ดินร่วนปนเหนียว
	20-30	27.40	30.00	42.60	ดินร่วนปนเหนียว
	30-40	31.40	24.00	44.60	ดินร่วน

ตารางที่ 14 แสดงลักษณะเนื้อดิน เดือนกรกฎาคม 2556

ตำแหน่งเก็บตัวอย่าง	ระดับความลึก ของดิน (cm)	ลักษณะเนื้อดิน เดือนกรกฎาคม			
		%Sand	%silt	%Clay	ลักษณะเนื้อดิน
บริเวณปลูกพืชผัก หรือพืชสวน	0-10	57.52	20.88	21.60	ดินร่วนเหนียวปนทราย
	10-20	53.52	26.88	19.60	ดินร่วนเหนียวปนทราย
	20-30	39.52	28.88	31.60	ดินร่วนปนเหนียว
	30-40	33.52	26.88	39.60	ดินร่วน
บริเวณปลูกพืชไร่	0-10	43.52	30.88	25.60	ดินร่วนปนเหนียว
	10-20	41.52	24.88	33.60	ดินร่วน
	20-30	33.52	28.88	37.60	ดินร่วนปนเหนียว
	30-40	35.52	22.88	41.60	ดินร่วน

ตารางที่ 14 แสดงลักษณะเนื้อดิน เดือนกรกฎาคม 2556 (ต่อ)

ตำแหน่งเก็บตัวอย่าง	ระดับความลึก ของดิน (cm)	ลักษณะเนื้อดิน เดือนกรกฎาคม			
		%Sand	%silt	%Clay	ลักษณะเนื้อดิน
บริเวณป่าเต็งรัง	0-10	45.52	28.88	25.60	ดินร่วนปนเหนียว
	10-20	45.52	28.88	25.60	ดินร่วนปนเหนียว
	20-30	33.52	26.88	39.60	ดินร่วน
	30-40	37.52	20.88	41.60	ดินร่วน

ตารางที่ 15 แสดงลักษณะเนื้อดิน เดือนสิงหาคม 2556

ตำแหน่งเก็บตัวอย่าง	ระดับความลึก ของดิน (cm)	ลักษณะเนื้อดิน เดือนสิงหาคม			
		%Sand	%silt	%Clay	ลักษณะเนื้อดิน

บริเวณปลูกพืชผัก หรือพืชสวน	0-10	59.52	20.16	20.32	ดินร่วนเหนียวปนทราย
	10-20	57.52	22.16	20.32	ดินร่วนเหนียวปนทราย
	20-30	45.52	26.16	28.32	ดินร่วน
	30-40	33.52	26.16	40.32	ดินร่วน
บริเวณปลูกพืชไร่	0-10	43.52	32.16	24.32	ดินร่วนปนเหนียว
	10-20	41.52	24.16	34.32	ดินร่วน
	20-30	37.52	34.16	28.32	ดินร่วนปนเหนียว
	30-40	39.52	18.16	42.32	ดินร่วนปนเหนียว
บริเวณป่าเต็งรัง	0-10	45.52	28.16	26.32	ดินร่วนปนเหนียว
	10-20	43.52	32.16	24.32	ดินร่วนปนเหนียว
	20-30	33.52	32.16	34.32	ดินร่วนปนเหนียว
	30-40	35.52	26.16	38.32	ดินร่วน

ตารางที่ 16 แสดงลักษณะเนื้อดิน เดือนกันยายน 2556

ตำแหน่งเก็บตัวอย่าง	ระดับความลึก ของดิน (cm)	ลักษณะเนื้อดิน เดือนกันยายน			
		%Sand	%silt	%Clay	ลักษณะเนื้อดิน
บริเวณปลูกพืชผัก หรือพืชสวน	0-10	55.52	24.88	19.6	ดินร่วนเหนียวปนทราย
	10-20	57.52	22.88	19.6	ดินร่วนเหนียวปนทราย
	20-30	45.52	26.88	27.6	ดินร่วน
	30-40	35.52	28.88	35.6	ดินร่วนปนเหนียว
บริเวณปลูกพืชไร่	0-10	43.52	34.88	21.6	ดินร่วนปนเหนียว
	10-20	39.52	30.88	29.6	ดินร่วนปนเหนียว
	20-30	31.52	30.88	37.6	ดินร่วนปนเหนียว
	30-40	37.52	20.88	41.6	ดินร่วน
บริเวณป่าเต็งรัง	0-10	45.52	28.88	25.6	ดินร่วนปนเหนียว
	10-20	43.52	32.88	23.6	ดินร่วนปนเหนียว

	20-30	35.52	30.88	33.6	ดินร่วนปนเหนียว
	30-40	33.52	32.88	33.6	ดินร่วนปนเหนียว

จากการตรวจสอบลักษณะดินในเขตฟาร์มของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร สามารถสรุปข้อมูลได้ ดังต่อไปนี้

1. ภาพรวมข้อมูลลักษณะดิน บริเวณปลูกพืชผักหรือพืชสวน เมื่อนำข้อมูลลักษณะดินบริเวณปลูกพืชผักหรือพืชสวนมาหาค่าเฉลี่ย ได้ข้อมูลดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 สรุปลักษณะดินบริเวณปลูกพืชผักหรือพืชสวน

สมบัติของดิน	จำนวนตัวอย่าง	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
พีเอช (pH)	20	4.58	6.25	5.86	0.43
สภาพการนำไฟฟ้า (dS/m)	20	0.11	0.27	.20	0.05
สภาพต้านทานไฟฟ้า (Ω .m)	20	37.04	90.91	53.95	18.02
อินทรีย์วัตถุรวมในดิน (%)	20	0.30	3.32	1.86	1.15
ความชื้น (%)	20	6.90	34.02	18.99	9.04
ความหนาแน่นรวม (g/cm^3)	20	1.19	1.79	1.52	.20
ลักษณะเนื้อดิน	20	ดินร่วนเหนียวปนทราย (Sandy Clay Loam)			

จากตารางที่ 17 จะเห็นว่า ดินบริเวณปลูกพืชผักหรือพืชสวนมีค่าพีเอชเฉลี่ย 5.86 ค่าสภาพการนำไฟฟ้า 0.20 dS/m ค่าสภาพต้านทานไฟฟ้า 53.95 โอห์ม เมตร ปริมาณอินทรีย์วัตถุรวมในดิน 1.86 เปอร์เซ็นต์ ความชื้นของดิน 18.99 เปอร์เซ็นต์ และความหนาแน่นรวมของดิน 1.52 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร มีพิจาณาลักษณะเนื้อดิน พบว่า เป็นดินร่วนเหนียวปนทราย (Sandy Clay Loam)

2. ภาพรวมข้อมูลลักษณะดิน บริเวณปลูกพืชไร่ เมื่อนำข้อมูลลักษณะดินบริเวณปลูกพืชไร่ มาหาค่าเฉลี่ย ได้ข้อมูลดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 สรุปลักษณะดินบริเวณปลูกพืชไร่

สมบัติของดิน	จำนวนตัวอย่าง	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
พีเอช (pH)	20	3.89	6.30	5.59	0.63
สภาพการนำไฟฟ้า (dS/m)	20	0.05	0.16	0.10	0.03
สภาพต้านทานไฟฟ้า (Ω .m)	20	62.50	200.00	1.10×10^2	42.57
อินทรีย์วัตถุรวมในดิน (%)	20	1.01	2.57	1.70	0.54
ความชื้น (%)	20	8.91	47.53	25.65	13.19
ความหนาแน่นรวม (g/cm^3)	20	0.91	1.71	1.32	0.27
ลักษณะเนื้อดิน	20	ดินร่วนปนเหนียว (Clay Loam)			

จากตารางที่ 18 จะเห็นว่า ดินบริเวณปลูกพืชไร่มีค่าพีเอชเฉลี่ย 5.59 ค่าสภาพการนำไฟฟ้า 0.10 dS/m ค่าสภาพต้านทานไฟฟ้า 110 โอห์ม เมตร ปริมาณอินทรีย์วัตถุรวมในดิน 1.70 เปอร์เซ็นต์ ความชื้นของดิน 25.65 เปอร์เซ็นต์ และความหนาแน่นรวมของดิน 1.32 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร มีพิจาณาลักษณะเนื้อดิน พบว่า เป็นดินร่วนปนเหนียว (Clay Loam)

1. ภาพรวมข้อมูลลักษณะดิน บริเวณป่าเต็งรัง เมื่อนำข้อมูลลักษณะดินบริเวณปลูกป่าเต็งรัง มาหาค่าเฉลี่ย ได้ข้อมูลดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 สรุปลักษณะดินบริเวณป่าเต็งรัง

สมบัติของดิน	จำนวนตัวอย่าง	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
พีเอช (pH)	20	5.00	6.25	5.88	0.33
สภาพการนำไฟฟ้า (dS/m)	20	0.06	0.24	0.16	0.06
สภาพต้านทานไฟฟ้า (Ω .m)	20	41.67	166.67	75.53	35.61
อินทรีย์วัตถุรวมในดิน (%)	20	1.24	2.43	1.87	0.43
ความชื้น (%)	20	4.40	45.55	19.99	14.20
ความหนาแน่นรวม (g/cm^3)	20	1.05	1.80	1.42	0.23
ลักษณะเนื้อดิน	20	ดินร่วนปนเหนียว (Clay Loam)			

จากตารางที่ 19 จะเห็นว่า ดินบริเวณป่าเต็งรังมีค่าพีเอชเฉลี่ย 5.88 ค่าสภาพการนำไฟฟ้า 0.16 dS/m ค่าสภาพต้านทานไฟฟ้า 75.53 โอห์ม เมตร ปริมาณอินทรีย์วัตถุรวมในดิน 1.87 เปอร์เซ็นต์ ความชื้นของดิน 19.99 เปอร์เซ็นต์ และความหนาแน่นรวมของดิน 1.42 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร มีพิจารณาลักษณะเนื้อดินพบว่า เป็นดินร่วนปนเหนียว (Clay Loam)

4. ภาพรวมทั้งหมดของลักษณะดิน ในเขตฟาร์ม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร ได้ข้อมูลดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 สรุปภาพรวมทั้งหมดของลักษณะดิน ในเขตฟาร์ม

สมบัติของดิน	จำนวนตัวอย่าง	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
พีเอช (pH)	20	3.89	6.30	5.78	0.49
สภาพการนำไฟฟ้า (dS/m)	20	0.05	0.27	0.15	0.06
สภาพต้านทานไฟฟ้า (Ω .m)	20	37.04	200.00	79.86	40.50
อินทรีย์วัตถุรวมในดิน (%)	20	0.30	3.32	1.81	0.77
ความชื้น (%)	20	4.40	47.53	21.55	12.49
ความหนาแน่น (g/cm^3)	20	0.91	1.80	1.42	0.25
%sand	20	27.40	59.52	42.00	8.22
%silt	20	14.72	34.88	26.49	4.67
%clay	20	19.04	48.60	31.52	8.12
ลักษณะเนื้อดิน	20	ดินร่วนปนเหนียว (Clay Loam)			

จากตารางที่ 20 จะเห็นว่า ภาพรวมทั้งหมดของลักษณะดิน ในเขตฟาร์ม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร มีค่าพีเอชเฉลี่ย 5.78 ค่าสภาพการนำไฟฟ้า 0.15 dS/m ค่าสภาพต้านทานไฟฟ้า 79.86 โอห์ม เมตร ปริมาณอินทรีย์วัตถุรวมในดิน 1.81 เปอร์เซ็นต์ ความชื้นของดิน 21.55 เปอร์เซ็นต์ และความหนาแน่นรวมของดิน 1.42 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร มีพิจารณาลักษณะเนื้อดินพบว่า เป็นดินร่วนปนเหนียว (Clay Loam)

การหาความสัมพันธ์ระหว่างค่าสภาพต้านทานทางไฟฟ้าของดินกับลักษณะดิน

ผู้วิจัย นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ลักษณะทางกายของดิน มาวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างค่าสภาพต้านทานไฟฟ้าของดิน กับลักษณะทางกายภาพของดิน ซึ่งได้แก่ พีเอช อินทรีย์วัตถุรวม ความชื้น ความหนาแน่น และลักษณะเนื้อดิน ในที่นี้จะใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมนแรงค์ (Spearman rank correlation coefficient) ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 21 แสดงสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สเปียร์แมนแรงค์ระหว่างค่าสภาพต้านทานไฟฟ้ากับตัวแปรต่างๆ

ความสัมพันธ์ระหว่างค่าสภาพต้านทานไฟฟ้ากับ	จำนวนตัวอย่าง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	r^2	นัยสำคัญทางสถิติ
ค่าพีเอช (pH) ของดิน	60	-0.50**	0.25	0.00
อินทรีย์วัตถุรวมในดิน	60	-0.38**	0.15	0.00
ความชื้นของดิน	60	-0.45**	0.20	0.00
ความหนาแน่นรวมของดิน	60	0.26*	0.07	0.04
ลักษณะเนื้อดิน	60	-0.20	0.04	0.13

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($p \leq 0.01$)

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 21 แสดงว่าค่าความต้านทานไฟฟ้าของดินมีความสัมพันธ์กับค่าพีเอช (pH) อินทรีย์วัตถุรวม และความชื้นของดิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนค่าความหนาแน่นรวมของดิน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ค่าความต้านทานไฟฟ้าของดินไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะเนื้อดิน ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งถ้าทราบค่าค่าพีเอช (pH) อินทรีย์วัตถุรวม ความชื้นของดิน และความหนาแน่นรวมของดิน จะอธิบายความแปรปรวนของค่าสภาพต้านทานไฟฟ้าของดินได้ร้อยละ 24.9, 14.7, 19.8 และ 7.0 ตามลำดับ จากนั้นทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพต้านทานไฟฟ้ากับตัวแปรที่สัมพันธ์กันทีละตัว โดยให้ตัวแปรอื่นๆ คงที่ ซึ่งสามารถแยกพิจารณาทีละตัวแปรได้ดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพต้านทานไฟฟ้ากับพีเอช ของดิน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพต้านทานไฟฟ้ากับพีเอช (pH) ของดิน โดยให้ตัวแปรอื่นๆ คงที่ ผู้วิจัยเลือกพิจารณารูปแบบของสมการความสัมพันธ์ 7 รูปแบบ คือ สมการความสัมพันธ์แบบเส้นตรง (Linear) แบบลอจกาลีทึม (Logarithmic) แบบอินเวอร์ส (Inverse) แบบควอดราติกส์ (Quadratic) แบบคิวบิก (Cubic) แบบเลขยกกำลัง (Power) และแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล (Exponential) ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างสภาพต้านทานไฟฟ้ากับพีเอช (pH) ของดิน

Equation	Model Summary					Parameter Estimates			
	R ²	F	df ₁	df ₂	sig	Constant	b ₁	b ₂	b ₃
Linear	0.30	24.64	1	58	0.00	340.55	-45.13		
Logarithmic	0.30	24.32	1	58	0.00	491.35	-235.15		
Inverse	0.29	23.62	1	58	0.00	-129.28	1.20E3		
Quadratic	0.30	12.11	2	57	0.00	305.07	-31.52	-1.28	
Cubic	0.30	12.11	2	57	0.00	305.07	-31.52	-1.28	0.00
Power	0.30	24.76	1	58	0.00	7.52E3	-2.66		
Exponential	0.31	25.61	1	58	0.00	1.40E3	-0.51		

ตัวแปรอิสระ คือ ค่าพีเอช (pH) ของดิน ; ตัวแปรตาม คือ ค่าสภาพต้านทานไฟฟ้าของดิน

จากตารางที่ 22 จะเห็นว่าสภาพต้านทานไฟฟ้ากับพีเอช (pH) ของดิน มีความสัมพันธ์กันทั้ง 7 รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาค่า R Square (R²) พบว่า R Square (R²) ของสมการเอ็กโพเนนเชียล (Exponential) มีค่ามากที่สุด คือ 0.31 ดังนั้น สมการแบบเอ็กโพเนนเชียลจึงเป็นสมการที่ดีที่สุดสำหรับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพต้านทานไฟฟ้า (ρ) กับพีเอช (pH) ของดิน ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

$$\rho = (1.40 \times 10^3) e^{-0.51 pH}$$

จาก R Square (R²) พบว่า ค่าพีเอช (pH) สามารถอธิบายความผันแปรของค่าสภาพต้านทานไฟฟ้าของดิน ได้ร้อยละ 30.60

2. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพต้านทานไฟฟ้ากับอินทรีย์วัตถุรวมในดิน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพต้านทานไฟฟ้ากับปริมาณอินทรีย์วัตถุรวมในดิน โดยให้ตัวแปรอื่นๆ คงที่ ผู้วิจัยเลือกพิจารณารูปแบบของสมการความสัมพันธ์ 7 รูปแบบ คือ สมการความสัมพันธ์แบบเส้นตรง (Linear) แบบล็อกกาลีทึม (Logarithmic) แบบอินเวอร์ส (Inverse) แบบควอดราติกส์ (Quadratic) แบบคิวบิก (Cubic) แบบเลขยกกำลัง (Power) และแบบเอ็กซโพเนนเชียล (Exponential) ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 23 การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างสภาพต้านทานไฟฟ้ากับอินทรีย์วัตถุรวมในดิน

Equation	Model summary					Parameter estimates			
	R ²	F	df ₁	df ₂	sig	Constant	b ₁	b ₂	b ₃
Linear	0.07	4.09	1	58	0.05	104.36	-13.55		

Logarithmic	0.02	1.21	1	58	0.28	85.21	-11.15		
Inverse	0.00	0.06	1	58	0.81	78.09	2.44		
Quadratic	0.18	6.04	2	57	0.00	48.09	59.20	-19.57	
Cubic	0.19	4.40	3	56	0.01	12.70	138.63	-67.93	8.55
Power	0.04	2.70	1	58	0.11	78.34	-0.19		
Exponential	0.12	7.63	1	58	0.01	103.37	-0.20		

ตัวแปรอิสระ คือ ค่าอินทรีย์วัตถุรวมในดิน ; ตัวแปรตาม คือ ค่าสภาพต้านทานไฟฟ้าของดิน

จากตารางที่ 23 จะเห็นว่าสภาพต้านทานไฟฟ้ากับค่าอินทรีย์วัตถุรวมในดิน มีความสัมพันธ์กันแบบ Quadratic, Cubic และ Exponential อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสัมพันธ์แบบ Linear อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่มีความสัมพันธ์แบบ Logarithmic, Inverse และ Power เมื่อพิจารณาค่า R Square (R^2) พบว่า R Square (R^2) ของสมการคิวบิก (cubic) มีค่ามากที่สุด คือ 0.19 ดังนั้นสมการแบบคิวบิก จึงเป็นสมการที่ดีที่สุดสำหรับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพต้านทานไฟฟ้า (ρ) กับค่าอินทรีย์วัตถุรวมในดิน (OM) ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

$$\rho = 12.70 + 138.63(OM) - 67.93(OM)^2 + 8.55(OM)^3$$

จาก R Square (R^2) พบว่า ค่าอินทรีย์วัตถุรวมในดินสามารถอธิบายความผันแปรของค่าสภาพต้านทานไฟฟ้าของดิน ได้ร้อยละ 19.10

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพต้านทานไฟฟ้ากับความชื้นของดิน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพต้านทานไฟฟ้ากับความชื้นของดิน โดยให้ตัวแปรอื่นๆ คงที่ ผู้วิจัยเลือกพิจารณารูปแบบของสมการความสัมพันธ์ 7 รูปแบบ คือ สมการความสัมพันธ์แบบเส้นตรง (Linear) แบบล็อกกาลีทึม (Logarithmic) แบบอินเวอร์ส (Inverse) แบบควอดราติกส์ (Quadratic) แบบคิวบิก (Cubic) แบบเลขยกกำลัง (Power) และแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล (Exponential) ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 24 การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างสภาพต้านทานไฟฟ้ากับความชื้นของดิน

Equation	Model summary					Parameter estimates			
	R^2	F	df ₁	df ₂	sig	Constant	b ₁	b ₂	b ₃
Linear	0.09	5.76	1	58	0.02	100.85	-0.97		
Logarithmic	0.13	8.88	1	58	0.00	150.05	-24.24		
Inverse	0.15	9.97	1	58	0.00	54.71	380.47		
Quadratic	0.17	5.79	2	57	0.01	143.18	-5.51	0.090	
Cubic	0.22	5.21	3	56	0.00	212.11	-16.92	0.60	-0.01
Power	0.16	11.12	1	58	0.00	170.80	-0.30		
Exponential	0.11	7.10	1	58	0.01	92.90	-0.01		

ตัวแปรอิสระ คือ ค่าความชื้นของดิน ; ตัวแปรตาม คือ ค่าสภาพต้านทานไฟฟ้าของดิน

จากตารางที่ 24 จะเห็นว่าสภาพต้านทานไฟฟ้ากับค่าความชื้นของดิน มีความสัมพันธ์กันแบบ Logarithmic, Inverse, Quadratic, Cubic, Power และ Exponential อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่มีความสัมพันธ์แบบ Linear เมื่อพิจารณาค่า R Square (R^2) พบว่า R Square (R^2) ของสมการคิวบิก (cubic) มีค่ามากที่สุด คือ 0.218 ดังนั้น สมการแบบคิวบิก จึงเป็นสมการที่ดีที่สุดสำหรับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพต้านทานไฟฟ้า (ρ) กับค่าความชื้นของดิน (Mt) ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

$$\rho = 212.11 - 16.92(Mt) - 0.60(Mt)^2 - 0.01(Mt)^3$$

จาก R Square (R^2) พบว่า ค่าความชื้นของดินสามารถอธิบายความผันแปรของค่าสภาพต้านทานไฟฟ้าของดิน ได้ร้อยละ 21.80

4. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพต้านทานไฟฟ้ากับความหนาแน่นรวมของดิน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพต้านทานไฟฟ้ากับความหนาแน่นรวมของดิน โดยให้ตัวแปรอื่นๆ คงที่ ผู้วิจัยเลือกพิจารณารูปแบบของสมการความสัมพันธ์ 7 รูปแบบ คือ สมการความสัมพันธ์แบบเส้นตรง (Linear) แบบลอการิทึม (Logarithmic) แบบอินเวอร์ส (Inverse) แบบควอดราติกส์ (Quadratic) แบบคิวบิก (Cubic) แบบเลขยกกำลัง (Power) และแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล (Exponential) ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 25 การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างสภาพต้านทานไฟฟ้ากับความหนาแน่นรวมของดิน

Equation	Model summary					Parameter estimates			
	R^2	F	df ₁	df ₂	sig	Constant	b ₁	b ₂	b ₃
Linear	0.08	4.75	1	58	0.03	15.29	45.55		
Logarithmic	0.07	4.13	1	58	0.05	60.62	57.72		
Inverse	0.06	3.47	1	58	0.07	130.52	-69.54		
Quadratic	0.10	3.24	2	57	0.05	214.88	-251.03	106.77	
Cubic	0.10	3.18	2	57	0.05	147.20	-102.03	0.00	4.97
Power	0.06	3.61	1	58	0.06	58.53	0.61		
Exponential	0.07	4.26	1	58	0.04	35.97	0.49		

ตัวแปรอิสระ คือ ค่าความหนาแน่นรวมของดิน ; ตัวแปรตาม คือ ค่าสภาพต้านทานไฟฟ้าของดิน

จากตารางที่ 25 จะเห็นว่าสภาพต้านทานไฟฟ้ากับค่าความหนาแน่นรวมของดิน มีความสัมพันธ์กันแบบ Linear, Logarithmic, Quadratic, Cubic, และแบบ Exponential อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 แต่ไม่มีความสัมพันธ์แบบ Inverse และแบบ Power เมื่อพิจารณาค่า R Square (R^2) พบว่า R Square (R^2) ของสมการแบบควอดราติกส์ (Quadratic) มีค่ามากที่สุด คือ 0.102 ดังนั้น สมการแบบควอดราติกส์ จึงเป็นสมการที่ดีที่สุดสำหรับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพต้านทานไฟฟ้า (ρ) กับค่าความหนาแน่นรวมของดิน (D) ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

$$\rho = 214.88 - 251.03(D) - 106.77(D)^2$$

จาก R Square (R^2) พบว่า ค่าความหนาแน่นรวมของดินสามารถอธิบายความผันแปรของค่าสภาพต้านทานไฟฟ้าของดิน ได้ร้อยละ 10.2